

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.9.2006
KOM(2006) 508 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**Udvikling af landbrugsmiljøindikatorer for overvågning
af integreringen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik**

{SEK(2006) 1136}

1. INDLEDNING

Med denne meddelelse ønsker Kommissionen at aflægge rapport om det arbejde, der er blevet gjort for at udvikle indikatorer for overvågning af integreringen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik.

Meddelelsen beskriver den politiske baggrund for udviklingen af landbrugsmiljøindikatorer, analyserer behovet for at udvikle sådanne indikatorer i relation til den løbende proces omkring reform af den fælles landbrugspolitik, vurderer de opnåede fremskridt og identificerer centrale udfordringer og aktioner i det fremtidige arbejde. På grundlag heraf mener Kommissionen, at det for at imødekomme det øgede politiske behov er nødvendigt at videreudvikle, styrke og konsolidere informationssystemet til overvågning af integreringen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik, især gennem etableringen af et permanent og stabilt forvaltningssystem.

Meddelelsen er ledsaget af et arbejdsdokument, hvori Kommissionens tjenestegrene i detaljer beskriver det hidtidige arbejde med at udvikle og opstille landbrugsmiljøindikatorer, redegør for de vigtigste resultater og uddyber de forslag, som er skitseret i meddelelsen.

2. DEN POLITISKE BAGGRUND FOR UDVIKLINGEN AF MILJØINDIKATORER PÅ LANDBRUGSOMRÅDET

Det Europæiske Råd tilsluttede sig på sit møde i Cardiff i juni 1998 princippet om at integrere miljødimensionen i alle Fællesskabets politikker. Det understregede også betydningen af at udvikle hensigtsmæssige miljøindikatorer for at kunne vurdere de forskellige økonomiske sektorer – herunder også landbrugets – indvirkning på miljøet og overvåge fremskridtene hen imod integrering af miljøhensyn.

Det Europæiske Råd vedtog på sit møde i Helsingfors i december 1999 strategien for integrering af miljødimensionen i den fælles landbrugspolitik. I strategien opstilles miljømål for vandressourcer, arealanvendelse og jordbund, klimaændringer og luftkvalitet samt landskaber og biodiversitet, og det understreges, at bevaring af naturressourcerne er et vigtigt element til sikring af landbrugets bæredygtighed på lang sigt. I sine konklusioner anmodede Rådet om regelmæssig rapportering om miljøintegrationen baseret på landbrugsmiljøindikatorer.

På sit møde i Göteborg i juni 2001 tilsluttede Det Europæiske Råd sig EU-strategien for bæredygtig udvikling¹, som gør det til et krav at inddrage de økonomiske, sociale og miljømæssige virkninger af EU's politikker, når der træffes beslutninger. Det Europæiske Råd tilsluttede sig også konklusionerne fra landbrugsministrenes møde i april 2001 om miljømæssig integration og bæredygtig udvikling i den fælles landbrugspolitik og opfordrede Kommissionen til regelmæssigt at overvåge og vurdere Rådets integrationsstrategi og til at videreføre bestræbelserne på at forbedre landbrugsmiljøindikatorerne og definere de statistiske krav til indikatorerne.

---

¹ KOM(2001) 264, "En bæredygtig udvikling i Europa for en bedre verden: En EU-strategi for bæredygtig udvikling".

Som reaktion på Det Europæiske Råds anmodninger udsendte Kommissionen to meddelelser. I den første meddelelse "Indikatorer for integrering af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik"² opstillede Kommissionen et sæt landbrugsmiljømæssige indikatorer og fremlagde den analytiske baggrund for deres udarbejdelse.

I den anden meddelelse "Statistiske oplysninger til brug for indikatorer til overvågning af integreringen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik"³ blev indikatorbegrebet yderligere uddybet, og der blev identificeret mulige datakilder og informationer, som var nødvendige for at gøre indikatorerne operationelle.

De to meddelelser fra Kommissionen dannede baggrund for iværksættelsen af IRENA-projektet (indikatorer for integrering af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik) i september 2002. Projektet, der havde til formål at udvikle et sæt landbrugsmiljømæssige indikatorer, blev færdiggjort i slutningen af 2005.

Den nye EU-strategi for bæredygtig udvikling, som Det Europæiske Råd vedtog på sit møde i juni i 2006, bekræftede, at bæredygtig udvikling skal integreres i beslutninger på alle niveauer ved at fremme sammenhængen mellem alle EU's politikker og sikre, at vigtige politiske beslutninger træffes med fuldt kendskab til deres økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser.

3. INTEGRERING AF MILJØMÆSSIGE HENSYN I DEN FÆLLES LANDBRUGSPOLITIK

3.1. Fremskridt hen mod integrering af miljømæssige hensyn i den fælles landbrugspolitik

Landbrugets territoriale omfang⁴ gør, at det spiller en vigtig rolle i bevarelsen af EU's miljøressourcer. Landbruget har gennem århundrederne bidraget til at skabe og bevare en lang række forskelligartede, halvnaturlige habitater og landbrugslandskaber, som rummer en rig mangfoldighed af vildtlevende dyr og understøtter forskelligartede landbosamfund.

Landbruget i Europa har undergået store forandringer i de sidste par årtier, og denne udvikling vil fortsætte i fremtiden. Den teknologiske udvikling (f.eks. forbedrede landbrugskemikalier og såsæd, bedre husdyrracer) har givet mulighed for større landbrugsproduktion og dermed gjort landbruget mere konkurrencedygtigt. Imidlertid har ændringerne i arealanvendelsen og produktionsmetoderne kombineret med specialiseret og intensiveret drift haft negative indvirkninger på vandressourcer, jordbund, luft, biodiversitet og habitater. Samtidig udgør nedlæggelsen af landbrug i marginale områder som følge af sociale og økonomiske faktorer en alvorlig trussel mod landbrugsmiljøet og landbrugslandskaberne.

Ved de seneste reformer af den fælles landbrugspolitik har man ønsket at overvinde den dobbelte udfordring, som ligger i at mindske landbrugets pres på miljøet og fremme miljømæssige hensyn.

Siden 1992 er den fælles landbrugspolitik i stadig stigende grad blevet justeret i retning mod større bæredygtighed gennem en grundlæggende reformproces væk fra

---

² KOM(2000) 20 af 26. januar 2000.

³ KOM(2001) 144 af 20. marts 2001.

⁴ Mere end 40 % af arealet i EU-25 er landbrugsjord.

pris- og produktionsstøtte og hen mod direkte indkomststøtte og landbrugsudviklingsforanstaltninger. Det næste trin i denne reformproces var Agenda 2000, der indførte princippet om, at den fælles landbrugspolitik ikke blot skulle forbedre europæisk landbrugs konkurrenceevne, garantere fødevarerikkerhed og kvalitet, men også sikre positive miljøgevinster, forbedre landbrugsarkitekturen og understøtte konkurrenceevnen i landområderne i hele Den europæiske Union.

Med reformen af den fælles landbrugspolitik i 2003⁵ blev miljøhensyn endnu mere integreret i den fælles landbrugspolitik. Den styrkede en række foranstaltninger til fremme af arealanvendelse og produktionsmetoder i overensstemmelse med beskyttelse af miljøressourcer inden for den første søjle af landbrugspolitikken (markeds- og indkomstpøolitik) såvel som den anden søjle (udvikling af landbrugsdistrikter).

Inden for den første søjle var de vigtigste foranstaltninger støtteafkobling, obligatorisk sammenkædning af støtte og miljøkrav samt modulering af støtte. Afkobling af de fleste direkte udbetalinger fra produktionen fjerner i mange tilfælde tilskyndelsen til intensiv produktion, der øger risikoen for miljøskader. Ved sammenkædning af støtte og miljøkrav afhænger den fulde udbetaling af den direkte støtte af overholdelse af en række lovkrav, herunder miljønormer, som påhviler hele bedriften. Modtagerne af direkte støtte er desuden forpligtet til at holde al landbrugsjord i god landbrugs- og miljømæssig stand. Modulering af støtten gør det muligt at overføre støtte fra den første til den anden søjle, hvilket kan forøge de midler, som står til rådighed for landbrugsmiljømæssige foranstaltninger.

Ved reformen i 2004 af markedsordningerne for tobak, olivenolie, bomuld og humle og med sukkerreformen i 2005 blev de nye linjer i den fælles landbrugspolitik i 2003 fastholdt.

Inden for den anden søjle findes en række foranstaltninger, der har til formål at beskytte landbrugsmiljøet. Den nye forordning om udvikling af landdistrikterne for perioden 2007–2013⁶ kæder miljømæssige foranstaltninger sammen med målsætningerne i Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram⁷. I Fællesskabets strategiske retningslinjer⁸ identificeres tre prioriterede områder, hvor der skal sættes ind for at forbedre miljøet og landdistrikterne: biodiversitet og bevaring og udvikling af landbrug og skovbrug med stor naturværdi samt traditionelle landbrugslandskaber, vandressourcer og klimaforandringer. De vigtigste af de nye foranstaltninger lægger op til mere direkte støtte til landbrugere under Natura 2000 og andre områder af stor naturværdi. Støtten til områder med særlige handicap og støtten til landbrugsmiljømæssige foranstaltninger videreføres. For fremtiden vil sammenkædning af støtte og miljøkrav blive indbygget i flertallet af miljøforanstaltninger.

---

⁵ Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 af 29. september 2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere (EUT L 270 af 21.10.2003, s. 1).

⁶ Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), EUT L 277 af 21.10.2005, s. 1.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1600/2002/EF om fastlæggelse af Fællesskabets sjette miljøhandlingsprogram (EFT L 242 af 10.9.2002, s. 1).

⁸ Rådets beslutning 2006/144/EF af 20. februar 2006 (EUT L 55 af 25.2.2006, s. 20).

Disse ændringer i den fælles landbrugspolitik kræver en bedre overvågning af udviklingen af landbrugsproduktionssystemerne og af arealanvendelsesmønstrene på regionalt plan og af miljøpåvirkningerne. Der findes ganske vist landbrugsmiljømæssige indikatorer i andre indikatorsystemer i EU (indikatorer for strukturudvikling, bæredygtig udvikling, udvikling af landdistrikter osv.) og hos andre internationale organisationer (i OECD konventionen om den biologiske mangfoldighed), men et sæt indikatorer med særligt sigte på at måle integrationen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik er nødvendigt for at kunne vurdere virkningerne af de politiske beslutninger, identificere svagheder ved de eksisterende foranstaltninger og vurdere behovet for nye initiativer samt – hvor nødvendigt – at gøre foranstaltningerne mere målrettede og bedre tilpassede til de lokale forhold.

3.2. Behovet for landbrugsmiljømæssige indikatorer til at understøtte den politiske beslutningsproces

Integrationen af miljømæssige hensyn i den fælles landbrugspolitik er en dynamisk proces, der kræver regelmæssig overvågning. Landbrugsmiljøindikatorer er nøgleværktøjer i overvågningsprocessen. De kan på en række måder understøtte den politiske beslutningsproces ved at:

- tilvejebringe informationer om den aktuelle situation og løbende ændringer af forholdene inden for landbrugsmiljøet
- overvåge landbrugets indvirkning på miljøet
- give vurderinger af landbrugs- og miljøpolitikernes indvirkning på bedriftenes miljøforvaltning
- tilvejebringe information om politiske beslutninger vedrørende landbrug og miljø
- illustrere samspillet mellem landbrug og miljø over for den brede befolkning.

Et sammenhængende system af landbrugsmiljømæssige indikatorer skal kunne være i stand til at spore landbrugets vigtigste positive og negative indvirkninger på miljøet og afdække regionale forskelle i økonomiske strukturer og naturforhold. Herved vil der kunne indhentes værdifulde oplysninger med henblik på vurdering af landbrugspolitikens bidrag til bevaring af de miljøressourcer, som fremtidens landbrug og samfund i høj grad vil afhænge af.

4. FREMSKRIDT HEN MOD UDARBEJDELSEN AF MILJØINDIKATORER PÅ LANDBRUGSOMRÅDET

4.1. IRENA-projektet

Formålet med IRENA-projektet var at udarbejde og opstille det sæt på 35 landbrugsmiljømæssige indikatorer for EU-15, som er identificeret i Kommissionens meddelelser KOM(2000) 20 og KOM(2001) 144, på passende geografisk niveau og så vidt muligt på grundlag af eksisterende datakilder.

IRENA-projektet mundede ud i følgende:

- 1) 40 "fact sheets"⁹ med tilhørende datasæt for 42 indikatorer og underindikatorer,
- 2) en *indikatorrapport*, der analyserer vekselvirkningerne mellem landbrug og miljø på grundlag af indikatorresultaterne og beskriver fremskridtene med hensyn til udarbejdelse og opstilling af landbrugsmiljømæssige indikatorer,
- 3) en *indikatorbaseret evalueringsrapport* om integrationen af miljøhensyn i den fælles landbrugspolitik, hvori indikatorsystemets brugbarhed som støtte for den politiske beslutningsproces bliver vurderet, og
- 4) en *evalueringsrapport*, der analyserer gennemførelsen af IRENA-projektet, vurderer de anvendte indikatorer og datakilder og identificerer områder for det fremtidige arbejde.

4.2. Nøgleresultater vedrørende udarbejdelsen af indikatorer

IRENA-projektet har resulteret i betydelige fremskridt med udarbejdelsen af landbrugsmiljømæssige indikatorer på EU-15 plan, især med hensyn til begreber, identifikation af datakilder og opstilling af datasæt. Bilag 1, der er udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene, indeholder en liste over de valgte 42 indikatorer og underindikatorer med definition og beskrivelse af datakilder, geografisk rapporteringsniveau og anvendte tidsserier.

Hovedresultaterne kan sammenfattes som følger:

- ud af 42 indikatorer og underindikatorer er 11 blevet vurderet som nyttige, 30 som potentielt nyttige, og kun en enkelt vurderes som havende lav potentiel nytteværdi. Inden for hver gruppe er indikatorerne imidlertid ikke udviklet i samme grad (se afsnit 6),
- omkring en tredjedel af indikatorerne er baseret på data på regionalt niveau (NUTS¹⁰ 2 og 3). Knap to tredjedele er indikatorer på nationalt niveau. Adskillige indikatorer for tilstand/virkning er blevet udarbejdet på grundlag af modelberegnete data eller casestudier,
- med hensyn til tidshorisont, anvender omkring halvdelen af indikatorerne tidsserier. 18 indikatorer dækker perioden 1990 til 2000.

IRENA-projektet har desuden genereret betydelig viden og ekspertise om indikatorernes tekniske anvendelighed og fortolkning. Der er blevet indsamlet et betydeligt informationsmateriale om tilstanden og udviklingstendenserne i miljøet inden for landbruget og om foranstaltninger, der kan øge miljøintegrationen.

Gennem IRENA-projektet er der etableret et snævert samarbejde og kommunikation om landbrugsmiljømæssige indikatorer mellem Kommissionen, Det Europæiske Miljøagentur og medlemsstaterne. Medlemsstaterne¹¹ har tilvejebragt nyttig feedback om de udarbejdede fact sheets og indikatorrapporten, især med hensyn til begreber, datakvalitet og datapræsentation.

---

⁹ Selv om antallet af indikatorer i KOM(2000) 20 er sat til 20, er nogle opdelt i underindikatorer. Desuden er en indikator om atmosfærisk udledning af ammoniak blevet tilføjet efter ønske fra medlemsstaterne.

¹⁰ Nomenklaturen for statistiske territoriale enheder.

¹¹ "Landbrugs- og miljøgruppen" under Eurostat var sammen med landbrugsgruppen under EEA-EIONET høringsforum for medlemsstaterne i IRENA-projektet.

5. UDFORDRINGER I DET FREMTIDIGE ARBEJDE MED MILJØINDIKATORER PÅ LANDBRUGSOMRÅDET

Under IRENA-projektet blev det klart, at flere indikatorer var behæftet med en række svagheder:

- 1) der blev fundet svagheder i datasættene for visse indikatorer omkring harmonisering (driftsmetoder), datakvalitet (genetisk diversitet), geografisk dækning (vandkvalitet) og/eller dataseriers eksistens (områder for økologisk landbrug)
- 2) modellerne til beregning af visse indikatorer kræver metodemæssig afklaring eller yderligere validering (jorderosion og jordkvalitet)
- 3) visse indikatorer kræver yderligere begrebsmæssig afklaring (f.eks. vedrørende driftsmetoder, landskabstilstand, landbrugsområder af stor naturværdi).

Disse svagheder betyder ikke, at indikatorerne er uanvendelige i landbrugsmiljømæssige analyser. De peger snarere i retning af, at yderligere udvikling af disse indikatorer er nødvendig for at forbedre dem begrebsmæssigt og metodemæssigt, for at forbedre dataindsamlingsmetoderne, udvikle nye datasæt hvor nødvendigt samt forbedre/validere eksisterende modelleringsværktøjer.

Ud fra deres forskellige udviklingstrin kan IRENA-indikatorerne opdeles i tre kategorier (se endvidere tabellen i bilaget):

- A. operationelle indikatorer, hvor begreber og målemetoder er veldefinerede, og hvor data er tilgængelige på nationalt plan og på regionalt plan, når dette er relevant
- B. indikatorer, som er veldefinerede, men hvis informationspotentiale ikke er udnyttet fuldt ud som følge af manglende regionale eller harmoniserede data eller svagheder i underliggende modeller
- C. indikatorer, som kræver betydelig forbedring for at være fuldt anvendelige på operationelt plan. Denne kategori omfatter indikatorer, som fortsat kræver begrebs- og metodemæssig forbedring og indikatorer, for hvilke kvaliteten af de eksisterende data skal forbedres, eller hvor nye data er nødvendige, eller hvor de underliggende modeller kræver yderligere udbygning og validering.

Endvidere skal indikatorerne udbygges, så de også dækker de nye medlemsstater.

6. VEJEN FREM: DET FREMTIDIGE ARBEJDE MED MILJØINDIKATORERNE PÅ LANDBRUGSOMRÅDET

På grundlag af det foregående kan der identificeres tre hovedudfordringer i det fremtidige arbejde med EU's landbrugsmiljøindikatorer:

- strømlining af IRENA-indikatorsættet og samtidig styrkelse af dets relevans for den politiske beslutningstagen
- konsolidering af det valgte indikatorsæt og udvidelse af dækningen til de nye medlemsstater samt fjernelse af eksisterende svagheder
- etablering af en permanent og stabil ramme, som kan sikre indikatorsystemets funktion på lang sigt.

6.1. Strømning af IRENA-indikatorsættet og styrkelse af dets politiske relevans

Som følge af visse indikatorers begrebsmæssige og tekniske svagheder er det nødvendigt at foretage et kritisk valg med hensyn til listen over indikatorer, som skal bevares og udbygges.

Et nøglekriterium for dette valg er indikatorernes relevans som informationsværktøj ved den politiske beslutningstagen. Det er her nødvendigt at holde sig for øje, at overvågning af miljøintegration indebærer adskillige niveauer af analyse og vurdering, som inddrager specifikke sektorforanstaltninger, horisontale politikinstrumenter, programmer for udvikling af landdistrikter m.v. inden for en samlet integrationsstrategi. For at gennemføre analyserne på disse forskellige niveauer er det vigtigt at råde over et sammenhængende sæt landbrugsmiljømæssige indikatorer, som tager højde for regionale forskelle i landbrugsproduktionssystemerne (specialisering, produktionsmønstre, landbrugspraksis) og deres positive eller negative indvirkninger på de forskellige miljøressourcer. Endvidere skal hele sættet af indikatorer kunne tilpasses fremtidige politiske behov, f.eks. ændret politik for vandressourcerne, nye foranstaltninger i den fælles landbrugspolitik eller nye tendenser i bredere sociale og økonomiske forstand.

Det overvejes i øjeblikket at inddrage en række landbrugsmiljømæssige indikatorer i den fælles overvågnings- og evalueringsramme for de regionale udviklingsprogrammer for perioden 2007–2013. Disse fælles indikatorer dækker prioriterede miljøspørgsmål, herunder biodiversitet og områder af stor naturværdi, vandressourcer og klimaændringer¹².

Et yderligere udvælgelseskriterium, som bør fastholdes, er om det er teknisk muligt at udvikle indikatorerne yderligere. IRENA-projektet har vist, at nogle indikatorer enten er for komplekse, eller at det vil kræve uforholdsmæssigt store investeringer at udvikle dem.

Endelig foreslås det, at nogle IRENA-indikatorer fremover rubriceres som underindikatorer under de indikatorer, som er tæt forbundet med.

For at kunne dække de forskellige niveauer for overvågningen af miljøintegrationen og baseret på det hidtidige arbejde foreslår Kommissionen:

- at bibeholde et kernesæt på 28 indikatorer, som omfatter 26 IRENA-indikatorer og to nye indikatorer, der dækker nye landbrugsmiljømæssige områder (se tabellen nedenfor).

6.2. Konsolidering af det valgte indicatorsæt og udvidelse af dækningen til de nye medlemsstater samt fjernelse af eksisterende svagheder

Inden for IRENA-projektet er det i vidt omfang lykkedes at realisere målet om at anvende disponible og let tilgængelige landbrugsmiljømæssige informationer og data på EU-15 niveau. Det er vigtigt at bibeholde det strømmede sæt indikatorer, opdatere de tilsvarende databaser og udvide deres dækningsområde til de nye medlemsstater.

¹² Disse indikatorer er følgende: population af fugle i landmiljø, bruttonæringsbalance og produktion af vedvarende energi.

Det er imidlertid også vigtigt at overvinde de begrænsninger, som i øjeblikket hæmmer visse indikatorers informationspotentiale. Med henblik herpå er det nødvendigt i en overgangsperiode at forbedre disse indikatorer med hensyn til begreber og metode og indsamle de nødvendige data og sikre bedre adgang til eksisterende data, især på regionalt plan. Her er det nødvendigt, at medlemsstaterne, som i sidste instans har ansvaret for dataindsamlingen, er fuldt implicerede og engagerede.

Kommissionen foreslår følgende foranstaltninger:

- yderligere udvikling af eksisterende lovgivning vedrørende landbrugsmæssige data – såvel statistiske som administrative – for at dække databehovet til de landbrugsmiljømæssige indikatorer mere effektivt
- iværksættelse og udvikling af nye EU-undersøgelser, hvor dette er hensigtsmæssigt, især med hensyn til driftsmetoder og landbrugsinput
- undersøgelse, i forbindelse med den løbende opdatering af informationsnettet for landøkonomisk bogføring (INLB), af mulighederne for at forbedre og udvide anvendelsen af INLB for at imødekomme det stigende behov for landbrugsmiljømæssig rapportering og analyse
- hvor nødvendigt, forbedring og validering af rammerne for modelopstilling
- fortsættelse af bestræbelserne på at finde bedre indikatorer for biodiversitet, habitater og landskaber
- afdækning af mulighederne for at indsamle bedre data:
  - fra miljøovervågningssystemerne, især under nitratdirektivet, rammedirektivet vedrørende vand og habitatdirektiverne
  - gennem fysisk opdeling (dvs. omfordeling af landbrugsmæssige data indrapporteret på administrativt plan til andre geografiske enheder) og andre teknikker i forbindelse med spatiale data (f.eks. arealundersøgelser, georeferenceringsmetoder)
  - fra ikke-offentlige dataleverandører (f.eks. den paneuropæiske fælles fugleovervågningsdatabase); dette kræver muligvis konsolidering og harmonisering af eksisterende datasæt for at øge transparens og kvalitet
  - via andre europæiske initiativer som f.eks. GMES (global miljø- og sikkerhedsovervågning og INSPIRE (infrastruktur for geografisk information i Europa)
  - gennem det globale jordobservationssystem af systemer (GEOSS)
- styrkelse af samordningen med andre indikatorinitiativer¹³.

¹³

Se sidste afsnit i kapitel 3.1.

6.3. Etablering af en permanent og stabil ramme for at sikre indikatorsystemets funktion på lang sigt

Definition af relevante indikatorer, beregningsmetoder og datakilder er kun en del af det arbejde, som er nødvendigt for at opbygge informationssystemet for overvågning af miljøintegrationen.

For at kunne etablere et fuldt operationelt system, der kan anvendes som grundlag for politiske beslutninger, er det nødvendigt at samle de aktiviteter, der er gennemført på midlertidig basis under IRENA-projektet, i en stabil dataindsamlingsproces, hvilket er nødvendigt for at udvikle, opstille, vedligeholde og opdatere indikatorerne. Dette kræver en permanent og stabil ordning under ledelse af Eurostat baseret på et snævert samarbejde mellem medlemsstaternes statistiske kontorer og ministerier for landbrug og miljø og et samarbejde med andre europæiske organer (som f.eks. Det Europæiske Miljøagentur).

Etableringen af en sådant permanent og stabilt system bør være en prioriteret opgave i den fremtidige udvikling af indikatorer på EU-plan. Dette kræver klare regler for opstilling og fordeling af ansvaret mellem partnerinstitutionerne for forvaltningen af det nye informationssystem på permanent basis uden etablering af nye bureaukratiske strukturer.

Kommissionen foreslår:

- etablering af en permanent og stabil ramme for at sikre indikatorsystemets funktion på lang sigt. Dette er et langsigtet projekt, som kræver medlemsstaternes fulde deltagelse og engagement, især med hensyn til indsamling og levering af de nødvendige data.

BILAG

Forslag til et konsolideret sæt landbrugsmiljømæssige indikatorer

DPSIR		Nr.	Indikator	Udviklingstrin	Hovedbegrænsninger/nødvendige forbedringer ¹ (X)				
Område	Underområde				Begrebsmæssig forbedring	Modelforbedring	Tilstedeværelse af regionale data	Datakvalitet ²	
								S	O
Reaktioner	<i>Den offentlige politik</i>	1	Miljøvenlige landbrugsforanstaltninger	B				X	
		2	Landbrugsområder under Natura	A				X	
	<i>Teknologi og kvalifikationer</i>	3	Landmænds uddannelsesniveau og anvendelse af miljøkonsulenter	A/B	X				X
		4	Områder under økologisk landbrug	A					
Drivkræfter	<i>Brug af input</i>	5	Forbrug af mineralisk gødning	B			X	X	
		6	Pesticidforbrug	C			X	X	
		7	Vanding	A					
		8	Energiforbrug	B	X		X	X	
	<i>Arealanvendelse</i>	9	Ændret arealanvendelse	B			X		
		10	Mønstre i den animalske/vegetabiliske produktion	B	X			X	
	<i>Driftsmetoder</i>	11	Driftsmetoder	B/C	X		X	X	
	<i>Tendenser</i>	12	Intensivering/ekstensivering	A				X	
		13	Specialisering	A					
		14	Risiko for nedlæggelse af landbrug	C	X	X			

Forslag til et konsolideret sæt landbrugsmiljømæssige indikatorer (fortsat)

DPSIR		Nr.	Indikator	Udviklingstrin	Hovedbegrænsninger/nødvendige forbedringer ¹ (X)				
Område	Underområde				Begrebsmæssig forbedring	Modelforbedring	Tilstedeværelse af regionale data	Datakvalitet ²	
								S	O
Pres og gevinster	Forurening	15	Bruttokvælstofbalance	B			X		X
		16	Risiko for fosforforurening	Ny	X	X	X	X	X
		17	Pesticidrisici	Ny	X	X	X	X	
		18	Ammoniakemissioner	B		X	X	X	X
		19	Drivhusgasemissioner	A					X
	Ressourceudtømning	20	Spørgeskema om vand	C			X		X
		21	Jorderosion	B	X	X			
		22	Genetisk diversitet	C	X		X		X
	Fordele	23	Områder af stor naturværdi	C	X				
24		Produktion af vedvarende energi	B	X		X	X	X	
Tilstand / virkning	Biodiversitet og habitater	25	Populationstendenser for fugle i landmiljø	B			X		X
	Naturressourcer	26	Jordbundskvalitet	C	X		X		X
		27.1	Vandkvalitet – nitratforurening	B			X		X
		27.2	Vandkvalitet – pesticidforurening	B			X		X
	Landskab	28	Landskab – tilstand og diversitet	C	X	X	X	X	X

¹ En nærmere beskrivelse af indikatorer og målinger og af de nødvendige forbedringer findes i bilag 2 i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene.

² Datakilder som skal forbedres: S = statistiske datakilder (f.eks. undersøgelser af landbrugsbedriftenes struktur), Informationsnettet for Landøkonomisk Bogføring; O = andre kilder (f.eks. administrative data; årlige statusrapporter om gennemførelsen af programmer for udvikling af landdistrikter).